

14. DECEMBER 1982 XXIII. LETNIK

21. ŠTEVILKA BREZPLAČNO

Naša skupnost

glasilo srad ljubljana moste-polje

RESOLUCIJA 1983

POVEČANJE PROIZVODNJE IN IZVOZA

Tudi delegati naše občinske skupščine bodo v drugi polovici decembra obravnavali predlog resolucije o izvajanju družbenega plana občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1981-1985 v letu 1983. V tem dokumentu so zapisani temeljni cilji in usmeritve gospodarskega in družbenega razvoja občine v naslednjem letu, ki seveda upoštevajo vsa merila dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije.

Med osnovnimi cilji in nalogami, zapisanimi v resoluciji, naj omenimo dosledno izvajanje politike ekonomske stabilizacije, pri čemer bo posebna pozornost namenjena povečanju fizičnega obsega proizvodnje in rasti izvoza predvsem na konvertibilno področje. Se naprej bomo nadaljevali z izvajanjem ukrepov, ki naj pospešujejo kmetijsko proizvodnjo, zagotavljajo večji obseg tržne pridelave v družbeno organizirani

obliki in skrbijo za boljšo preskrbo občanov iz domačih virov. Rast vseh vrst končne porabe bo morala biti usklajena z realno rastjo dohodka. V ospredju bo tudi krepitev akumulativne sposobnosti organizacij združenega dela. Gospodarstvo se bo v letu 1983 dohodkovno povezovalo predvsem na področjih, ki zahtevajo celovito ponudbo (kot na primer nastopanje na zunanjih trgih), in na tistih področjih, ki zagotavljajo uresničevanje razvojnih ciljev (sovlaganja v surovinske osnove, energetske osnove).

Naj nanizamo še nekaj števil!

Realni družbeni proizvod naj bi se v letu 1983 v primerjavi z letošnjim letom povečal za 1,5 odstotka, industrijska proizvodnja za 2 odstotka, izvoz na konvertibilno področje za 18 odstotkov, uvoz blaga pa za 2 odstotka; v kmetijstvu je predvideno, da se bo živinoreja povečala za 4 odstotka, rastlinska proizvodnja pa za 3 odstotka. Zaposlovanje bo ostalo na isti ravni kot lani, saj naj bi v naših delovnih organizacijah na novo zaposlili le 0,5 odstotka delavcev. Osebnostna, splošna in skupna poraba pa bo morala biti v skladu z rastjo realnega razpoložljivega dohodka; letna naj bi bil manjši za 6,6 odstotka.

Na področju družbenih dejavnosti bomo zgradili štiri objekte iz III. samoprispevka, glede stanovanjske gradnje pa kaže omeniti, da se bo nadaljevala rast stanovanjske soseske Nove Fužine.

Do seje občinske skupščine je torej še čas, da se v predlogu resolucije popravi, dopolni ali spremeni vsi tisti podatki in številke, za katere bi morda v decembru še ugotovili, da niso realno načrtovani. Če bomo namreč hoteli, da ta dokument zaživi, bo moral najti uresničitev in potrditev v organizacijah združenega dela. Tu bodo tudi morali sprejeti še nekatere dodatne ukrepe, predvidene z resolucijo, ki naj bi zagotovili ohranjanje rasti proizvodnje. V prihodnjem letu namreč ni načrtovana nobena večja naložba, bo pa končnih ali začetih več manjših posodobitev. Povečane zmogljivosti bodo imele le tovarne Julon, Indos in Gradisov toz. Kovinski obrati, ki so pričeli z razširitvijo proizvodnje že pred leti.

DARJA JUVAN

9. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

KONGRES ODLOČNOSTI IN AKCIJ

V glavnem mestu Jugoslavije je bil prejšnji mesec končan 9. kongres zveze sindikatov Jugoslavije. Na njem je sodelovalo 1334 delegatov iz vseh republik in pokrajin, 162 gostov ter veliko števil tujih predstavnikov sindikalnih organizacij in gibanj z vseh kontinentov sveta. Po uvodnem referatu predsednika sveta ZSJ Bogoljuba Nedeljkovića, ki je podal glavne aktivnosti sindikata med 8.

V kateri kongresni komisiji si sodelovala in kakšen je bil tvoj prispevek v njej?

Sodelovala sem v komisiji za samopravno odločanje delavcev v

zdrženem delu in političnem sistemu socialističnega sistema samoupravljanja. Razpravljala sem o vlogi sindikatov pri delovanju samopravne delavske kontrole. Pri tem sem izpostavila dve plati morale, ki je skrita v naši zavesti, ko gre za uveljavljanje zakonitosti in sta še vedno prisotni, in sicer ko gre za prava in družbeno lastnino.

Nadaljevanje na 3. strani

Državna odlikovanja

Ob dnevu republike je predsednik občinske skupščine Niko Lukež svečano podelil deset državnih odlikovanj najzaslužnejšim občanom naše občine. Red dela z zlatim vencem je prejel dr. Milan Paučič, stan. Partizanska 41, red republike z bronastim vencem sta sprejela Marija Groznik iz Novega Polja, C. II, 3 in Anton Medved, Ulica 15. aprila 5, red zaslug za narod s srebrno zvezdo so prejeli dr. Ivanka Bartol-Zavrl, Avsečeva 9, Milena Blejec, Klunova 10, Jožica Kogej, Novo Polje, C. VII, 2, Sonja Kušar, Partizanska 52 in Florjana Rejc, Zaloška 98, red dela s srebrnim vencem je prejel Franc Mandelc, Rojčeva 22, medaljo zaslug za narod pa Aleš Golja, Teslova 29. Na sliki: Milena Blejec prejema red zaslug za narod s srebrno zvezdo iz rok predsednika občinske skupščine Nika Lukeža.

— jp —

in 9. kongresom ter govoril o perečih problemih sedanjega trenutka, je spregovoril še predsednik predstava CK ZKJ Mitja Ribičič, ki je dal spodbudo za razpravo v sedmih kongresnih komisijah.

Delegati so se javno opredelili za nadaljevanje Titove poti, pri tem pa tudi opozorili na mnoge nedoslednosti, ki so se pojavljale do sedaj. Večina delegatov je kritično in samokritično spregovorila o uspehih in problemih v združenem delu doma.

Na kongresu je kot delegatka sodelovala tudi Marijana Šturbej, sekretarka našega občinskega sveta ZS. Sodelovala je tudi v razpravi v eni od kongresnih komisij.

Marijana Šturbej

IN VNDAR

Nekateri delujejo zaviralno

Papirnica Vevče želi v dohodkovno povezovanje z gozdarstvom

Položaj Papirnice Vevče v novih gospodarskih razmerah je v naši občini pa tudi v širši družbeni skupnosti dober poznan. V primeri s podatki o povprečnem stanju v gospodarstvu v vsaki papirnici ni znakov upadanja dohodka. Tudi drugi pomembni kazalci, kot so obseg proizvodnje, izvoz na konvertibilno tržišče itd. so ugodni.

Nadaljevanje na 3. strani

GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

ODLIKOVANJA DELAVCEM GZL

Ob praznovanju dneva republike je več delavcev Geološkega zavoda Ljubljana na Letališki cesti prejelo visoka državna odlikovanja, medalje dela ter plakete in priznanja GZL. Predsedstvo SFRJ je odlikovalo Marjana Dolenc z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki za posebne zasluge in dosežene uspehe pri delu, ki je pomembno za socialistično izgradnjo države; sedem delavcev je odlikovalo z redom dela z zlatim vencem, štiri delavce z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, enajst delavcev je prejelo red dela s srebrnim vencem, štirje pa medaljo dela.

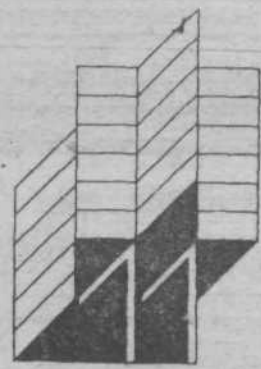
Državna odlikovanja je v pristojnosti najvišjih predstavnikov občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje in Ljubljana Bežigrad ter predstavnikov Geološkega zavoda Ljubljana izročil predsednik občinske skupščine Ljubljana Bežigrad Emil Suštar (na sliki).

Besedilo H. S., slika MARJAN DOVŠEK

NOVA AVTOBUSNA PROGA ŠT. 22

Prvega decembra so mestni zelenci zapeljali po novi progi — številka 22 — od Štepanjskega naselja do Litostroja. Namenjena je predvsem prevozu delavcev, zato bodo avtobusi vozili le ob delavnikih. Od obračališča na Djakovičevi gradu po Celovski na Drenikovo, Samovo, Titovo (mimo Plave lagune), po Linhartovi, Pokopališki, Šmartinski, Kajuhovi, Litjski do obračališča na Pesarski v Štepanjskem naselju. Urnik: od 6. do 21. ure.

K. M.

KONGRES SSOJ
KOHFPEC CCOJ
KOHFPEC HA CCMJ
KONGRES ZSMJ
KONGRESI I LRSJ
A JSZISZ KONGRESSZUSA

DELEGATKA IZ NAŠE OBČINE ZA 11. KONGRES ZSMJ

Mladina je bila, je in ostane Titova

V letu 1982, ki ga imenujemo tudi leto kongresov, bomo imeli 18. in 19. decembra svoj najvišji zbor tudi mladi iz vse Jugoslavije. Zbrali se bomo v Beogradu, in sicer po načelu: na vsakih 20.000 MLADINCEV EN DELEGAT. Našega enajstega kongresa se bo torej udeležilo približno 80 mladih iz Slovenije — iz vsake občine po en in delegacija republiške konference ZSMS.

V skladu s stabilizacijskimi tokovi v naši družbi bomo pregledali in ocenili svoje delo med 10. in 11. kongresom ZSMJ in si zadali smernice za nadaljnje delo v naslednjem obdobju. Taka kongresna usmeritev pričakuje konkretnost in akcijska usmerjenost, kar danes v mladinski organizaciji še vse prevečkrat pogrešamo.

Da bi kongres potrdil čimveč svežih idej mladih iz posameznih okolij, bo delo potekalo v šestih komisijah. Njihovo delo bo usmerjeno v prispevek, k reševanju družbenih in političnih dogajanj v Jugoslaviji ter vedno bolj perečega mednarodnega položaja. Naj jim navedem: komisija za razvoj materialne družbene osnove, socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in uveljavljanje ekonomske stabilizacije; komisija za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, informiranja, splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite; komisija za organizacijski razvoj, idejnopolično graditev in uveljavljanje kadrovske politike; komisija za razvoj sistema izobraževanja, znanosti, kulture in ustvarjalnosti mladih; komisija za družbeno interesno organiziranost in delo mladih ter komisija za razvoj mednarodne aktivnosti, solidarnosti in sodelovanja ZSMJ.

Ob koncu pa še stavek, ki smo ga že mnogokrat slišali, pa ga imamo mladi Jugoslavije še vedno zapisanega v svojem osnovnem dokumentu: »Narodu, ki ima takšno mladino, se ni treba bati za svojo prihodnost.«

Mladina socialistične samouprave in neuvrščene Jugoslavije je bila, je in ostane Titova.

NEVENKA KRŽAN

BIHAŠKA REPUBLIKA

Ozemlje, ki ga je osvobodila partizanska vojska, združena v 28 brigadah, v zahodni Bosni in delu hrvatskih pokrajin (Kordun, Lika, Banija, Gorski Kotar ter del Dalmacije) s središčem v Bihaču, je merilo 48.000 kv. m.

Tu je bila vzpostavljena ljudska oblast — tako NOO kot tudi najvišje predstavniško telo AVNOJ. Na prvem zasedanju 26. in 27. novembra 1942 se je zbralo 54 delegatov, ki jim je spregovoril Josip Broz-Tito: »Tovariši in tovarišice! Nimamo možnosti osnovati legalno vladno, ker nam tega mednarodni odnosi in razmere ne dovoljujejo. Toda imamo pravico na eno — da v teh težkih okoliščinah osnujemo politično telo, politični organ, ki bo zbral vse ljudske množice, ki bo zbral naš narod in ga vodil skupaj z našo junaško vojsko v nadaljnje borbe, ki so pred nami in bodo zelo težke.«

Delo v osvobojeni Bihaški republiki ali Titovi državi, kot jo je imenoval okupator, je potekalo na vseh področjih — od političnih akcij do delovnih (popravljali so ceste, železnice, kjer je potekal promet), delovala je poštna služba, ustanovljene so bile šole, od osnovnih do srednjih, v

gresom se mora še bolj učvrstiti bratstvo med vsemi narodi Jugoslavije, ker je komunistična partija v mladini gledala vselej nosilca bratstva in enotnosti — in ni se zmotila.«

Na kongresu USAOJ je bila ustanovljena tudi Zveza pionirjev Jugoslavije.

Se mnogo tega se je dogajalo v dneh Bihaške republike od začetka novembra 1942 do januarja 1943: V Bosanskem Petrovcu so se zbrale žene na svojem kongresu, zbrali so se zdravniki, posvetovali so se predstavniki okrajnih NOO in komand vojnih področij.

Januarja 1943 je okupator zbral v NDH 90.000 vojakov, ki so začeli z vojaškimi akcijami na osvobojeno ozemlje. Vrhovni štab NOV in POJ, ki je tedaj povečeval že divizijam (1. in 2., ustanovljeni 1. nov. 1942) in korpusom, se je odločil, da bodo z delom vojaških sil poskušali zadržati sovražnika, operativni del vojske pa naj krene v protiofenzivo v Hercegovino in Črno goro. TATJANA KLEPAC

Bihaška republika ob koncu leta 1942 je bila večja kot npr. Švica ali Belgija

Še naprej skrb za družbeni standard

V teh dneh sprejemajo v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih sklep o podaljšanju samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti za razvoj družbenega standarda občine Ljubljana-Mostje-Polje do konca leta 1985. S podaljšanjem tega sporazuma naj bi se v občini nadaljevala gradnja objektov družbenega standarda.

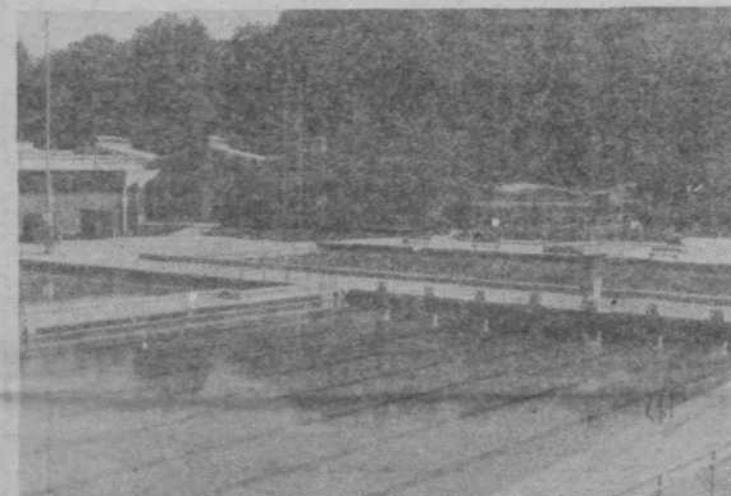
Sklad za razvoj družbenega standarda deluje v naši občini že od leta 1966, v skupnost pa se je preoblikoval junija 1978. V teh letih je skupnost z denarjem, ki so ga zbrale podpisnice sporazuma, zgradila kulturni dom Španski borci, športno dvorano Kodeljevo, kopališče Kodeljevo, drsališče v Zalogu, smučarsko žičnico na Trebeljovem, pomagala pa je tudi pri vzdrževanju telesnokulturnih objektov, vrtcev in drugih poslopij (dom zveze borcev v Pacugu, počitniški dom za otroke v Zambratiji).

Najpomembnejša naloga skupnosti za razvoj družbenega standarda v prihodnjem obdobju bo gradnja telesnokulturnega objekta na Vevčah. Obenem pa skupnost predlaga, da bi tretjino sredstev, ki bi jih zbrali do konca leta 1985, namenili za vzdrževanje in obnovo večjih poslopij, ki jih je skupnost v preteklih letih že zgradila. Tako bi zagotovili, da ta poslopja ne bi propadala, ampak bi služila namenu, zaradi katerega so bila zgrajena.

D. J.

Športna dvorana Kodeljevo (fotoarhiv ZŠD Slovan)

Kopališče Kodeljevo (fotoarhiv ZŠD Slovan)

● Končana I. faza kontejnerskega terminala v Mostah

Za praznik republike je bila tehnično prevzeta dokončana I. faza kontejnerskega terminala v Mostah, kar pomeni veliko pridobitev za razvoj skupnega kontejnerskega prometa v Sloveniji.

Razvoju kontejnerskega prometa namenijo v ZG Ljubljana veliko pozornosti. Glede na vrsto prednosti, ki jih ima kontejnerizacija (transport od vrat do vrat, nižji stroški embalaže, manj poškodb blaga, manjši stroški za zavarovanje) in glede na to, da je izvoz našega blaga v mnogih primerih pogojen s kontejnerji, so v ZG Ljubljana prizadevanja usmerili v povečanje kontejnerskega prevoza. Pričakujejo, da bodo leta 1985 pripeljali že 71 tisoč kontejnerjev. Prav k uresničitvi teh prizadevanj bo nedvomno bistveno prispeval novozgrajeni kontejnerski terminal v Mostah.

ZG LJUBLJANA
BIRO ZA STIJE
Z JAVNOSTJO

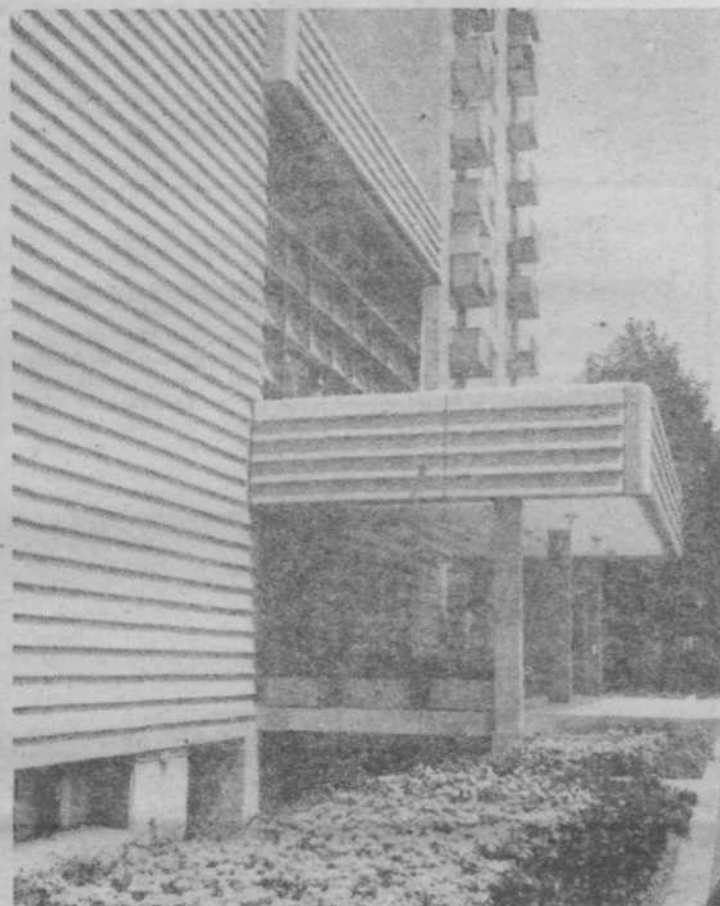

● 10. kongres ZSS in mi

Jelka Krženjak, VVO Jarše: »Kupi papirja: priprave, raziskave, analize in razna druga dokumentacija odtegujejo nas, pedagoške delavce od dela z otroki in nas čedalje bolj priključajo za pisalne mize... A vemo, da je dobra naložba v otroka hkrati tudi najboljša gospodarska naložba.«

Drsališče v Zalogu (foto V. KOMAC)

Kulturni dom Španski borci (foto K. HVAŠTJA)

25 let Perutnine Zalog

Poslovna zadruga zveza Slovenije je leta 1958 ustanovila podjetje v izgradnji Perutninsko farmo v Zalogu. Na področju, ki je bilo izbrano za razvoj živilske industrije, sta takrat že rasli hladilnica za sadije in kmalu za njo klavnica mesne industrije. Objekti za pisanje piščancev so bili grajeni po takratnih ameriških vzorih in se jih je zato prijel naziv farma, čeprav niso imeli s pravim pomembom besede (kmetija) nobene podobnosti.

Odločitev za postavitev obrata, ki naj bi dajal milijon pitanih piščancev na leto, je bila za tiste čase in izkušnje več kot pogumna. Pomenila je prvi korak v intenzivno prirejo perutninskega mesa v Jugoslaviji. Kot taka je postala zalaška farma spodbuda za mnoge nove projekte in objekte, ki so bili kasneje uresničeni v naši in drugih republikah.

Današnji 450-članski delovni kolektiv se ozira na opravljeno delo v 25 letih z zavestjo vseh težav in napredkov, ki so bili potrebni za prebroditev začetnih ovir v razvoju, v iskanju tehnoloških, organizacijskih in slednjic tudi tržnih rešitev. Ne doma ne v tujini še ni bilo na razpolago opreme, primerne za množično rejo perutnine. Delovne kvalifikacije in specializacije so člani kolektiva pridobivali le sproti, ob delu. Tržišče in potrošniki so bili vajeni le občasne ponudbe sorazmerno dragih živih pohancev in so zato z nezaupanjem in počasi sprejemali vsakodnevno ponudbo zaklanih, očiščenih in ohlajenih piščancev. Do danes se je vse toliko spremenilo, da je postala perutnina nepogrešljiva sestavina vsakdanje prehrane. Po zahtevi velikanskega tehnološkega napredka je perutninsko meso prehitelo vse druge vrste mesa v cenenosti in v uporabnosti.

Zalaška farma zdaleč ni ostala pri prvotnem obsegu. Razvila se je v krepko proizvodno organizacijo, ki je razširila svojo dejavnost v vse smeri. Začelo se je v rejo piščancev na 11.500 kv. m hlevov, danes pa teče prireja na 94.000 kv. m lastnih in 65.000 kv. m hlevov pri kooperantih.

Kar 8.900 ton mesa v različnih kakovostih delih in izdelkih, 40 milijonov jedilnih jajc, 33 milijonov valilnih jajc in 13 milijonov dan starih piščancev v letu 1982 so rezultati dela in izkušenj 25 let. Obenem je to prispevek k prehrani prebivalstva in v zadnjem desetletju tudi k izvozu.

Perutnina Zalog je kot delovna organizacija od leta 1974 samostojna. Samopravno je razdeljena na dve temeljni organizaciji: tozdr Reja in Meso. Proizvodni obrati so razmešeni v okolici Ljubljane, največ v naši, pa v domačinski in kamniški občini. S svojimi proizvodi sicer zalaga predvsem ljubljansko in slovensko tržišče, splemensko perutnino pa se je uveljavila v vseh republikah in v tujini. Zaradi uspešnejšega nastopanja in nadaljevanje učinkovite zunanje podobe se je delovna organizacija odločila spremeniti svoje ime. V sodelovanju stotine občanov je bilo izbrano ime Jata, ki naj bi odsejal prestavljalo javnosti sicer že dolgo znano proizvodno organizacijo.

MARJAN MUNDA

Zalaška farma — tako se je začelo pred 25 leti. (Fotoarhiv: Jata)

Kongres odločnosti in akcij

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Opozila sem na slabosti na področju družbenoekonomskega političnega razvoja, ki se kažejo pri delovanju samoupravnih delagske kontrole, predvsem na nesposobnost samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, katere zavestno kršimo in zanemarjamo odgovornost, za to pa ne zahtevamo sankcij.

Kateri problemi so izstopali v razpravah po kongresnih komisijah?

V ospredju je bila naslednja problematika:

— rast dohodka na osnovi povečanja proizvodnje, produktivnosti dela in boljega izkoriščanja drugih kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja;

— odločnejše vključevanje v mednarodno delitev dela in povečanje izvoza na konvertilbno področje;

— hitrejša povezovanje in združevanje združenega dela na osnovi združevanja dela in sredstev;

— odgovornejši odnos do dela in izkoriščanja družbenih sredstev ter večja uspešnost gospodarjenja.

Katere naloge na področju ustvarjanja, razporejanja dohodka in delitev sredstev za osebnih dohodkov je postavil kongres?

Te naloge so predvsem:

— odločanje delavcev o razporejanju dohodka mora pomeniti dosledno izvajanje samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev;

— dosledno uresničevanje načela delitve osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela;

— proizvodnjo je potrebno organizirati na kvalitativnih dejavnikih gospodarjenja;

— v vseh okoljih je potrebno uresničevati svobodno menjavo dela, še predvsem v družbenih dejavnostih;

— postavljeno je bilo tudi vprašanje prestrukturiranja gospodarstva.

V kongresnih komisijah je tekla burna razprava o socialni varnosti in življenjskem standardu. Katere usmeritve so bile sprejete?

— Hitrejša zaposlovanje mladih in odhod v pokoj tistih delavcev, ki so izpolnili pogoje;

— hitrejša zaposlovanje v gospodarstvu pri tistih delih, ki prinašajo večji družbeni dohodek;

— večja usklajenost kadrovskih načrtov na vseh ravneh;

— možnost zaposlovanja na celotnem jugoslovanskem prostoru;

— omogočiti delavcem dokvalifikacije in prekvalifikacije;

— hitrejša reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev.

Udeležila si se slovenskega in jugoslovanskega kongresa — v čem je bila razlika?

Razlika v bistvu ni bila velika, ker so bile republiški kongresi osnova za zbir mlogov v okviru jugoslovanskega. Razprava na slovenskem kongresu je bila mnogo bolj kritična in konkretna kot na zveznem.

Kaj so sprejeli delegati na koncu kongresa?

Ob koncu kongresa so delegati sprejeli tole: Danes končujemo samo prvi del kongresa, kajti 9. kongres ZSJ se mora jutri nadaljevati v sleherni tovarni, delovni organizaciji, v vseh delovnih okoljih. To pa je veliko težji del, a moramo ga opraviti, ker bi se v nasprotnem primeru izneverili sami sebi.

ŠTEFAN TEMLIN

Nekateri delujejo zaviralno

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Vendar ob vseh, za trenutni optimizem utemeljenih razlogih, večki kolektiv preganja velika zaskrbljenost. Vsi se vprašujemo, koliko časa bomo še lahko držali s surovinami, ki se z njimi že dve leti oskrbujejo iz dneva v dan. Kaj pa, če bo v sklopu težavnih prizadevanj pri oskrbi z osnovnimi surovinami nekaj odpovedalo? Takrat bo proizvodnja papirja zastala in posledice se lahko veržno stopnjujejo do stanja, ki bo postala že tako komaj dosegljiva neobhodno potrebna stopnja izvoza nedosegljiva.

Kakšna bi bila v takem primeru pot za povratek na sedanjo zadovoljivo raven poslovanja, ni jasno. Nič čudnega, da je kolektiv Papirnice Vevče prežet z mešanim občutki strahu pred polomom, ki jih sproti demantirajo primerjalno dobri poslovni rezultati, povod za optimizem.

Tak položaj sili k intenzivnemu razmišljanju, ki v vsakem primeru vodi vsaj do ene zanesljive nujne poteze: zmanjšati uvozno odvisnost z zagotovitvijo svoje surovinske osnove!

V obširnih samoupravnih razpravah v zvezi s srednjeročnim planiranjem razvoja se je ob poglavitnih strokovnih pripravah izkristalizirala zamisel o gradnji obrata za proizvodnjo beljenih lesovinskih vlaken. Obrat z zmogljivostjo 40.000 ton letno bi za dalj časa bistveno razbremenil uvozno-izvozno razmerje, ki je sedaj sredi večveke problematike. Nadalje bi proizvodnja beljene lesovine dvignila kakovostno raven nekaterih, v svetu najbolj iskanih tiskovinskih papirjev, ki so že v proizvodnem programu Vevče, medtem ko bi bil velik del drugih papirjev cenejši.

Zakaj beljena lesovina in ne morča celuloza? Najpomembnejši argument v prid lesovine, ki jo mednarodni strokovni krogi že danes nazivajo s vlaknino 21. stoletja, temelji na dejstvu, da je izkoristek lesne materije pri proizvodnji beljene lesovine 90 do 95-odstoten nasproti 45 do največ 48-odstotnega pri beljeni celulozi. Kaj pomeni enkrat večji izkoristek pri današnjem pomankanju lesa, ni potrebno posebej poudarjati. Kot posledica ugodnega izkoristka lesa pa se pojavljajo še druge pomembne prednosti, kot so neprimerno manjša onesnaževanja okolja in lastnosti vlaknine v nekaterih kakovostnih kriterijih, ki jih dosega samo lesovina. Morebitnim skeptikom na ljubo velja ugotoviti tudi dejstvo, da je proizvodnja lesovine energetsko zahtevnejša od proizvodnje celuloze in da kvalitativni papirjev iz programa Papirnice Vevče ni mogoče izdelovati iz lesovine kot edino vlaknino. Celuloza bo torej še vedno potrebna, vendar bo velik del sedanjega vlakninskega vnosa smiselno nadomeščen z lesovino.

Celovit in podroben izračun, ki bo Papirnici Vevče služil pred družbo kot poglavitni argument za doseganje njevega strateškega cilja, pokaže, da je takov danih razmerah kot v daljši perspektivi lesovina edini izhod. Za predvideno zmogljivost 40.000 ton beljene lesovine bo potrebno ok. 100.000 kub. m lesa letno. Upoštevaje znana strokovna dognanja in svoje eksperimentalne izkušnje, predvideva-

mo, da bi to količino lesa lahko sestavljalo 30% smreke, 30% gozdnega bora in 40% listavcev.

Prav pri lesu, najsi je njegova struktura še tako ugodna — zaradi uporabe manj iskanih vrst — pa se že takoj v začetku pojavljajo težave ali formalni odpori. Da bi se slednjih izognili in zlasti, ker se zavedamo, da je les širše uporabna surovina za mnoge uspešne gospodarske panoge, smo Vevčani hkrati z odločitvijo o svoji proizvodnji beljene lesovine tudi sklenili, da bo potrebno nemudoma prispevati delež k pospeševanju pridobivanja lesne mase. Zavedamo se, da po veljavnem mehanizmu prispevanja v odvisnosti od nabavljene lesa ne bomo mogli do zelenega rezultata.

Papirnica Vevče se je odločila za pojavačno finančno vlaganje v gozdarstvo, ki naj bi se odrazilo v intenziviranju sedanje gozdne proizvodnje, uporabe lesnih odpadkov in racionalnejše uporabe lesne mase naslojev ter osnovanju novih gozdnih nasadov, novih plantaž hitrorastočih drevesnih vrst.

Po gozdarskih podatkih obstajajo za delovanje v vseh teh smereh povsem realne možnosti. Priče smo namreč dejstvu, da je v SR Sloveniji danes ok. 232.000 ha zanamiranih gozdnih površin. Z vlaganjem in strokovnim delom bi s teh površin lahko pridobili znatni del prepotrebne nove lesne surovine. Nadalje razpolaga Slovenija z ok. 238.000 ha opuščenih kmetijskih zemljišč, ki so trenutno v različnih fazah stihijskega zaraščanja. Vse te površine seveda ne morejo tvoriti osnove za načrtovano novo gozdarsko proizvodnjo in bo vehek del vrnenj kmetijstvu. Toda če upoštevamo, da dosega pri nas poprečni letni hektarski prirast gozda 4 kub. m in da glede na ugodne naravne možnosti po mnenju strokovnjakov te prednosti ni mogoče povečati na 8 kub. m, potem bi za vseskih eksistentno potrebnih 100.000 kub. m lesa dolgoročno potrebovali največ 12.500 do 25.000 ha. To pa pomeni le 5 do 10% od trenutno razpoložljivih opuščenih zemljišč. Tu način ne upošteva intenzivnega gojenja v nasadih in plantažah z letnim hektarskim prirastom 10 do 20 kub. m, ki bi potrebo po površinah še občutno zmanjšal.

Povsem jasno je, da so za aktiviranje navedenih površin potrebni denar, ljudje in seveda volja. Če smo resnično spregledali smisel dolgoročnega gospodarjenja, kot povečini zahtevamo, potem nam finančni bremen in ta namen ne bi smeli tati žal. Kolektiv Papirnice Vevče s samopravno sprejetimi spremembami in dopolnitvami srednjeročnega plana razvoja za to usmeritev namenja 20 do 30 milijonov din letno. Po vsem sodeč v denarju ni pričakovati večjih ovir. Dalje: ljudi vseh kvalifikacij je dovolj, v zvezi z voljo pa prav tako menimo, da je v naši družbi ne bi smeli manjkati. Vse prej kot v čast bi si želeli skupaj, ne samo Vevčani, lahko steli, če si z razpoložljivim denarjem, ob sorazmernem višku delovne sile, ne bi upali lotiti in podpreti akcije, ki rešuje 30 milijonov dolarjev izvoza na konvertilbno tržišče in 140-letno industrijsko tradicijo. In vendar nekateri delujejo zaviralno!

Inž. DUŠAN KOGOJ

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

V Plutalovem tozdu Zapiralne embalaže delajo navojne zaporkke iz aluminija in kronske zaporkke iz bele pločevine. Čeprav bi logično pričakovali, da jim več težav povzroča proizvodnja iz uvožene bele pločevine, se dogaja prav nasprotno. Manjkajoči del deviz za uvoz bele pločevine so si zagotovili prek sporazuma z uporabniki, ki jim je redna proizvodnja v Plutalu potrebna za uresničevanje lastnih izvoznih načrtov »Kronska« polovica proizvodnje je tako polno zasedena, delavci delajo v treh izmenah in letos bodo celo dosegli rekorden obseg proizvodnje. Ob tem pa prevzemajo še delavce iz obrata navojnih zapork, ki jim primanjkuje surovin. Aluminij sicer kupujejo doma, od Impola iz Slovenske Bistrice, toda Impol daje prednost izvozu, zato za domače uporabnike ostaja premalo materiala. Škoda — toliko bolj, ker so Plutalove navojne zaporkke izrazito izvozno blago.

O nujnosti varčevanja in racionalnejšega poslovanja govorimo že dolgo, v delovnih organizacijah pa so se ga lotevali različno prizadevno in uspešno. Novi ukrepi ZIS so prisilili praktično vse delovne organizacije, da z boljše organizacijo stisnejo svojo porabo v zakonsko zožene okvirje.

To se posebej velja za tiste, ki so jih tekoča goriva najpomembnejša surovina. V Integralu razmišljajo — razen o omejitvi porabe, ki jim jih zalagajo zakoni — tudi o drugačnih načinih varčevanja. Primer za to je njihova odločitev, da bodo z izjemo pripravnikov površne nastavitve zaposlovanje v režijo, o kateri menijo, da se je v nekaterih tondih že preveč razbohotila. Manjkajoče moči bodo skušali nadomestiti z združevanjem nekaterih služb, ki bodo poslej prevzemale več nalog, nekatere pa bodo služile več tozdom naokrat.